

**Міністерство освіти і науки України
Навчально-науковий інститут економіки та бізнес-освіти
Уманський державний педагогічний університет
імені Павла Тичини (м. Умань, Україна)
Національний інститут економічних досліджень (м. Батумі, Грузія)
Міланський державний університет (м. Мілан, Італія)
Університет Неаполіс (м. Пафос, Кіпр)**

**ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ В XXI СТ.:
ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ**

**МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції**

18-19 травня 2017 року, м. Умань

**Умань
Видавець «Сочінський М. М.»
2017**

Стойка В. О., Стойка С. О., Баланова Т. В.

ЕНЕРГОЕФЕКТИВНІСТЬ – ВАЖЛИВИЙ ЧИННИК ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ46

Стрембіцька Л. Л.

ТІНЬОВИЙ РИНОК ПРАЦІ ЯК ЧИННИК ЗАГРОЗ ЕКОНОМІЧНІЙ БЕЗПЕЦІ ДЕРЖАВИ48

Шевченко І. Ю.

ПРОВІДНІ АВТОВИРОБНИКИ УКРАЇНИ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ В КОНТЕКСТІ ІНТЕНСИФІКАЦІЇ ІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ51

СЕКЦІЯ 2. ІНВЕСТИЦІЙНО-ІННОВАЦІЙНА ПОЛІТИКА (ПРІОРИТЕТНІ ГАЛУЗІ, ПОТЕНЦІЙНІ ДЖЕРЕЛА)55

Katamadze D. Sh.

INVESTMENT ENVIRONMENT OF GEORGIA AND ITS WAYS OF IMPROVEMENT55

Баїрамова Ешгін Алі Огли, Павліций Даріуш Олесь

НАПРЯМИ ПОКРАЩЕННЯ ІННОВАЦІЙНОГО ПІДПРИЄМНИЦЬКОГО СЕРЕДОВИЩА В УКРАЇНІ58

Бодзико О. Л.

ОСОБЛИВОСТІ ВЗАЄМНОГО ВПЛИВУ РЕГІОНІВ І КЛАСТЕРІВ НА ІННОВАЦІЙНУ ЕКОНОМІЧНУ ДІЯЛЬНІСТЬ61

Гожуловський С. С., Чорна Т. М.

АНАЛІЗ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ЛІТАКОБУДУВАННЯ УКРАЇНИ63

Доуртмес П. О.

ТЕОРЕТИЧНІ ПИТАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНО-ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ66

Карзун І. Г.

НАПРЯМИ АКТИВІЗАЦІЇ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ СИСТЕМИ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ69

Колотуха С. М., Панцианна Л. М.

ПРОБЛЕМИ ЗЕМЕЛЬНИХ ВІДНОСИН В АГРОСЕКТОРІ УКРАЇНИ72

Савченко В. Ф., Козлянченко О. М.

АКТИВІЗАЦІЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО МАШИНОБУДУВАННЯ НА ОСНОВІ ЗАЛУЧЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙ ...76

Шиманська О. В., Булах І. І.

АДАПТАЦІЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІННОВАЦІЙНОЇ СИСТЕМИ ДО УМОВ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ ТА ПІДВИЩЕННЯ ЇЇ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ80

СЕКЦІЯ 3. ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ НА НАЦІОНАЛЬНОМУ ТА МІЖНАРОДНОМУ РІВНЯХ83

Баланда А.Л.

СЕРЕДНЬОСТРОКОВЕ БЮДЖЕТНЕ ПЛАНУВАННЯ: ОСНОВНІ ЧИННИКИ ТА ФАКТОРИ83

Білошкурський М. В.

РЕЗУЛЬТАТИ СТРЕС-ТЕСТУВАННЯ У ФІНАНСОВОМУ МЕНЕДЖМЕНТІ ВІТЧИЗНЯНИХ БАНКІВ86

Бондарук Т. Г.

БЮДЖЕТНА СТРАТЕГІЯ В СИСТЕМІ БЮДЖЕТНОГО РЕГУЛЮВАННЯ89

Боровик П. М., Свірідова А. В., Сліпченко В.В.

ПРИНЦИПИ ОПОДАТКУВАННЯ ЯК ФІЛОСОФСЬКІ ЗАСАДИ ПОДАТКОВИХ ВІДНОСИН В УКРАЇНІ92

Мігус І. П., Коваль Я. С.

КОМПЛАЄНС-РИЗИКИ В АНТИКРИЗОВОМУ УПРАВЛІННІ У БАНКІВСЬКИХ УСТАНОВАХ УКРАЇНИ95

Панадій Т. В., Панадій Л. О.

ЕФЕКТИВНА СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ ФІНАНСОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ99

Слатвінський М. А.

ФІНАНСОВІ ІНСТРУМЕНТИ УПРАВЛІННЯ ЕКОНОМІЧНОЮ БЕЗПЕКОЮ ПІДПРИЄМСТВ В ІНВЕСТИЦІЙНІЙ СФЕРІ101

Станіславчук Н. О.

ІННОВАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК ФАКТОР ЕФЕКТИВНОГО УПРАВЛІННЯ БАНКІВСЬКОЮ УСТАНОВОЮ105

Сус Т. Й.

КОНЦЕПТУАЛЬНІ І МЕТОДОЛОГІЧНІ ПІДХОДИ ДО ФІНАНСУВАННЯ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ АГРАРНОЇ СФЕРИ107

Чвертко Л. А.

ІНВЕСТИЦІЙНИЙ ПОТЕНЦІАЛ СТРАХОВИХ КОМПАНІЙ ТА ЙОГО ВПЛИВ НА РОЗВИТОК НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ110

Яцук Т. А.

НАПРЯМИ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ ВИЩОЇ ОСВІТИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ113

Алтухова В. М.

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ДОСЛІДЖЕННЯ СУТНОСТІ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ТА ПЛАТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ117

Показники фінансового стану банківської системи України станом на початок 2013-2017 рр.

Найменування показника	Норматив	Значення показника станом на 01 січня:					Зміни у 2017 р. порівняно з 2013 р. (+/-)
		2013 р.	2014 р.	2015 р.	2016 р.	2017 р.	
1. Кількість банківських установ, од.	-	175	180	158	117	96	-79
2. Регулятивний капітал, млрд грн	-	178,9	205,0	188,9	129,8	109,7	-69,21
3. Норматив достатності (адекватності) регулятивного капіталу, %	≥10%	18,06	18,26	15,60	12,31	12,69	-5,37
4. Норматив миттєвої ліквідності, %	≥20%	69,26	56,99	57,13	78,73	60,79	-8,47
5. Норматив поточної ліквідності, %	≥40%	79,09	80,86	79,91	79,98	102,14	+23,05
6. Норматив короткострокової ліквідності, %	≥60%	90,28	89,11	86,14	92,87	92,09	+1,81
7. Норматив максимального розміру кредитного ризику на одного контрагента, %	≤25%	22,10	22,33	22,01	22,78	21,48	-0,62
8. Норматив великих кредитних ризиків, %	≤800%	172,91	172,05	250,04	364,14	308,27	+135,36
9. Норматив інвестування в цінні папери окремо за кожною установою, %	≤15%	0,090	0,040	0,010	0,002	0,001	-0,089
10. Норматив загальної суми інвестування, %	≤60%	3,48	3,15	2,97	1,10	0,60	-2,88

Джерело: сформовано та проведено розрахунки за даними, наведеними у [3].

Отже, стрес-тестування, яке є обов'язковим до використання на регулярній основі провідними центральними банками світу, зокрема Федеральною резервною системою США, Європейським центральним банком і Банком Англії, стимулює підвищення якості внутрішнього аудиту та ефективності фінансового менеджменту в банках. Унаслідок впровадження стрес-тестування відбувається трансформація функціональних завдань банківського нагляду з традиційної оцінки фінансового стану та капіталізації на діагностику і прогнозування сценаріїв майбутніх рівнів фінансової стійкості під впливом множини варіантів дії банківських ризиків і кризових факторів. Ці результати закладаються основи для формування ефективної стратегії розвитку банківської установи.

Список використаних джерел

1. Про схвалення Методичних рекомендацій щодо порядку проведення стрес-тестування в банках України [Електронний ресурс] / Постанова НБУ від 06.08.2009 № 460. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v0460500-09>.
2. Корнилюк Р. Перевірка на міцність: як стрес-тести банків допомагають контролювати ризики у фін секторі [Електронний ресурс] / Роман Корнилюк. – Режим доступу : <http://forbes.net.ua/ua/business/1409891-perevirka-na-micnist-yak-stres-testi-bankiv-formagayut-kontrolyuvati-riziki-u-finsektori>.
3. Показники банківської системи. Мегадані [Електронний ресурс] / Офіційне інтернет-представництво Національного банку України. – Режим доступу : http://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=34661442&cat_id=34798593.

Боцдарук Т. Г.,

д. е. н., професор,

Національна академія статистики, обліку і аудиту (м. Київ)

БЮДЖЕТНА СТРАТЕГІЯ В СИСТЕМІ БЮДЖЕТНОГО РЕГУЛЮВАННЯ

Формування бюджетної політики на місцевому рівні, контроль за ходом її реалізації, внесення необхідних корективів мають бути забезпечені організаційно. Для реалізації бюджетної політики необхідно забезпечити збалансованість бюджетів всіх рівнів, а також контроль за цільовим витрачанням коштів, що виділяються з бюджету вищого рівня на соціально-економічний розвиток території.

Серед важливих напрямів бюджетної політики як невід'ємної складової соціально-економічної політики на місцевому рівні варто виокремити: ухвалення та реалізацію стабілізаційної програми, яка передбачає конкретні заходи, спрямовані на функціонування економіки і соціального розвитку; посилення збільшення фінансових ресурсів, податкових доходів і економію державних витрат; посилення фінансово-бюджетної дисципліни та відповідальності керівників всіх рівнів за неухильне дотримання вимог фінансово-бюджетного законодавства.

Об'єктивна необхідність застосування планового механізму в процесі бюджетного регулювання на місцевому рівні впливає із переваг планування як функції управління – можливості аналізувати джерела утворення фінансових ресурсів території і прогнозувати шляхи їх розширення, обґрунтовувати можливості реалізації поставлених цілей, пріоритетів, стратегічних і тактичних завдань регулювання фінансових ресурсів за допомогою бюджету, забезпечувати мінімальні соціальні гарантії населенню конкретної території. Вирішення стратегічних і тактичних питань організації бюджетного процесу визначають роль бюджетної політики в розвитку країни.

В літературі недостатньо розкрита видова типізація бюджетної політики, хоча вона необхідна для розробки науково обґрунтованої її стратегії. Найчастіше така типізація обмежується виділенням стратегії і тактики, державної і регіональної бюджетної політики [1, с. 37]. Проте це поняття більш багатогранне в своїх проявах.

Зміст бюджетної політики найповніше розкривається в деталізації її на різнопланові типи, види і форми реалізації на основі відповідних критеріїв залежно від масштабності і довготривалості цілей і задач – стратегічна довготривала, тактична поточна складові загальної бюджетної політики; за функціональною ознакою – політика у сфері державних доходів, державних видатків, місцевих запозичень, бюджетного регулювання та міжбюджетних відносин; залежно від стратегічної спрямованості бюджетного регулювання – стимулююча і стримуюча; по територіальній ознаці – державна, регіональна, місцева; по ознаці спеціалізації – податкова, соціальна, інвестиційна [2, с. 286].

Розглянемо детальніше стратегічну довготривалу і тактичну поточну складові загальної бюджетної політики. Стратегія і тактика повинні взаємно доповнюватися і розвиватися, а не суперечити один одному, як це спостерігалось в Україні впродовж 1990-х років. Якщо тактичні цілі і задачі постійно змінюються, залишаючись до кінця не вирішеними, або суперечать стратегії, то навряд чи можна очікувати від такої бюджетної політики значних результатів, економічного і соціального ефекту.

Бюджетна стратегія як на державному, так і на місцевому рівнях, повинна реалізовувати цілі загальнонаціональної стратегії соціально-економічного розвитку через бюджетний механізм. Виконання названих цілей передбачає: структурну перебудову економіки відповідно до світових технологій з формуванням в остаточному підсумку адекватного ринкового середовища з пріоритетністю інтересів вітчизняного виробника; фінансове забезпечення інноваційного розвитку національної економіки; реструктуризацію бюджету через посилення ролі місцевих бюджетів, зміну структури доходів і видатків відповідно до стратегічних цілей соціально-економічного розвитку країни.

Досліджуючи теоретико-методологічні основи бюджетної стратегії, І. О. Лютий розглядає її як «виокремлену мету, що конкретизується в економічних, фінансових показниках, насамперед бюджету країни і досягається за довгостроковий період у показниках соціально-економічного зростання» [3, с. 69]. Використання бюджетної стратегії в країнах з розвинутою ринковою економікою має позитивний вплив на процеси соціально-економічного зростання, стабілізацію, структурну перебудову, інноваційне оновлення виробництва. Але реалізація бюджетної стратегії повинна мати відповідну правову базу; політичну волю керівництва країни; необхідне науково-методичне забезпечення цих процесів.

І саме в таких позиціях необхідно розглядати суперечності бюджетної стратегії як складової бюджетної політики в Україні.

Від бюджетної стратегії залежить соціально-економічний розвиток країни, оскільки в ній мають бути конкретизовані показники соціально-економічного зростання на визначений період. Постійна зміна пріоритетів не дозволяє стверджувати, що в Україні є науково обгрунтована і законодавчо визначена стратегія соціально-економічного розвитку, відповідно бюджетна стратегія.

Відмітимо ряд причин, що призвели до такої ситуації: це відсутність політичної волі щодо необхідності визначення та реалізації стратегії соціально-економічного розвитку, відсутність науково обгрунтованих і законодавчо визначених конкретних цілей і пріоритетів, політична й економічна нестабільність, трансформаційні процеси в економіці і соціальній сфері, зовнішні чинники тощо. Перші з названих причин призводять до того, що ті державні документи, які мають законодавчо визначати стратегію соціально-економічного розвитку, носять декларативний характер, економічні показники науково не обгрунтовані і не взаємопов'язані, а механізм реалізації законодавчо не визначений.

Актуальним є твердження відомого вітчизняного вченого В. М. Гесця, який висловлюючи своє бачення пріоритетів бюджетної політики, радить уряду «вийти з ініціативою щодо перегляду бюджету, зменшення бюджетних витрат, збільшення контролю над витратами місцевих бюджетів» [4], справедливо відзначаючи, що необхідно змінити вектор у соціальній політиці і відновити економічне зростання, в іншому випадку українську економіку буде відкинуто на декілька років назад.

На жаль, ні Конституція України, ні Бюджетний кодекс України на сьогодні не визначають правовий статус бюджетної стратегії. Відсутність законодавчо визначеного статусу бюджетної стратегії не дає змоги забезпечити відповідний механізм її реалізації в бюджетній політиці держави, її місце в соціально-економічних процесах. Відсутність правової і, відповідно організаційної процедури прийняття і реалізації бюджетної стратегії призводить до безвідповідальності урядових інститутів за результати.

Об'єктивна необхідність застосування планового механізму в процесі бюджетного регулювання впливає із переваг планування як функції управління: можливості аналізувати джерела утворення фінансових ресурсів території і прогнозувати шляхи їх розширення, обгрутовувати можливості реалізації визначених цілей, пріоритетів, стратегічних і тактичних завдань регулювання фінансових ресурсів за допомогою бюджету, забезпечувати мінімальні соціальні гарантії населенню конкретної території. Вирішення стратегічних і тактичних питань організації бюджетного процесу визначають роль бюджетної політики в розвитку країни.

Список використаних джерел

1. Ковалева Т. М. Бюджетная политика и бюджетное планирование в субъекте Российской Федерации / Ковалева Т. М. – СПб.: Изд-во СПбГУЭФ, 2001. – 190 с.
2. Бондарук Т. Г. Місцеве самоврядування та його фінансове забезпечення в Україні : [моногр.] / Бондарук Т. Г. ; НАН України ; Ін-т екон. та прогнозув. – К. : Експрес, 2009. – 608 с.
3. Лютий І. О. Теоретичні засади та суперечності реалізації бюджетної стратегії України / Лютий І. О. // Наукові праці НДФІ. – 2006. – № 2. – С. 69–72
4. Геєць В. Сенс у тому, щоб капітал, розвиваючись, виконував свою соціальну функцію / Геєць В. // Дзеркало тижня. – 2006. – 25 березня. – № 11.

Боровик П. М.,

к. е. н., доцент;

Свірідова А. В.,

Уманський національний університет садівництва;

Сліпченко В. В.,

начальник, Уманська ОДПІ ГУ ДФС України в Черкаській області

ПРИНЦИПИ ОПОДАТКУВАННЯ ЯК ФІЛОСОФСЬКІ ЗАСАДИ ПОДАТКОВИХ ВІДНОСИН В УКРАЇНІ

Принципи побудови системи оподаткування, на важливості як розробки яких та необхідності їх неухильного дотримання неодноразово акцентували увагу як класики так і відомі сучасні дослідники податкових відносин – це філософські засади податкових відносин та фундаментальна основа для всього податкового законодавства, що функціонує в межах однієї окремо взятої країни.

Ретроспективний аналіз розбудови стосунків між державою і платниками податків в Україні демонструє намагання держави на початковому етапі розвитку податкових відносин врегулювати їх та задекларувати чіткі принципи побудови системи оподаткування. Саме цей етап розбудови засад податкового законодавства завершився прийняттям Податкового кодексу.

Зазначений нормативно-правовий акт вказує, що принципами побудови вітчизняної системи оподаткування є загальність оподаткування, рівність усіх платників перед законом та недопущення будь-яких проявів податкової дискримінації, невідворотність настання визначеної законом відповідальності у разі порушення податкового законодавства, презумпція правомірності рішень платника податку в разі, якщо норма закону чи іншого нормативно-правового акта, виданого на підставі закону, або якщо норми різних законів чи різних нормативно-правових актів припускають неоднозначне (множинне)

трикування прав та обов'язків платників податків або контролюючих органів, наслідок чого є можливість прийняти рішення на користь як платника податків, так і контролюючого органу, фінансова достатність, соціальна справедливість, економічність оподаткування, нейтральність оподаткування, стабільність, рівномірність та зручність сплати та єдиний підхід до встановлення податків та зборів [1].

Поряд з цим, часті зміни податкового законодавства, його нестабільність і залежність від позиції тих політичних партій, що перебувають при владі свідчать, що основною вадою вітчизняного податкового законодавства є його нестабільність. Цілий ряд таких змін відбувся в Україні в 2015-2016 рр. [2; 3; 4].

В зв'язку з цим, варто зазначити, що Податковий Кодекс України було прийнято з метою забезпечення стабільності вітчизняного податкового законодавства. Саме це задекларовано в підпункті 4.1.9 пункту 4.1 статті 4 даного нормативного документу, яким передбачено що зміни до механізму справляння податків та зборів не можуть вноситися пізніше як за шість місяців до початку нового бюджетного періоду, в якому будуть діяти нові правила та ставки, а також те що податки та збори, їх ставки, та податкові пільги не можуть змінюватися протягом бюджетного року [1].

В той же час, практика вітчизняних податкових відносин засвідчила, що не зважаючи на один з принципів побудови сучасної системи оподаткування в Україні – принцип стабільності податкового законодавства, зміни до Податкового Кодексу в Україні вносяться практично щомісяця. Це нагадує постійні новації Закону України «Про податок на додану вартість», який є рекордсменом серед українських законів за кількістю змін, та свідчить про недостатній рівень опрацювання окремих розділів та положень Податкового Кодексу України.

Варто відзначити, що такий стан речей значно ускладнює роботу як підприємців та керівників підприємств, так і обліково-аналітичного персоналу окремих підприємницьких суб'єктів, оскільки в них виникає потреба додаткових витрат часу на вивчення норм податкового законодавства, що постійно змінюється.

Крім того, як показує практика справляння податків, постійні податкові нововведення спричиняють додаткові порушення податкового законодавства платниками та додаткові донарахування податків, зборів, платежів і фінансових санкцій, що передбачені за такі порушення. Це показує, що зміни до вітчизняного податкового законодавства, які відбуваються всупереч основоположному принципу побудови системи оподаткування в Україні – принципу стабільності, покликани забезпечити мобілізацію додаткових податків та штрафних санкцій.